

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Du skal være grundig med opmålingen, for at resultatet bliver godt. Det sparer dig også tid i det lange løb. Det sværeste er at save ud til bladsamlingerne.

TIDSFORBRUG:

Cirka 2-3 dage inkl. tørretid

PRIS:

Cirka 650 kroner

Klassisk HAVELÅGE

[før]

En smuk havelåge giver en flot velkomst til dit hjem. Du kan sagtens bygge en ny klassisk låge uden specialværktøj og de store snedkerkundskaber. Bygger du den selv, kan du få den, præcis som du ønsker.

Der var et gabende hul ved indgangen til huset her. Ingen standardhavelåger passede i hullet mellem de to stolper. Så vi byggede selv en havelåge – en klassisk model, som vil holde i mange år.

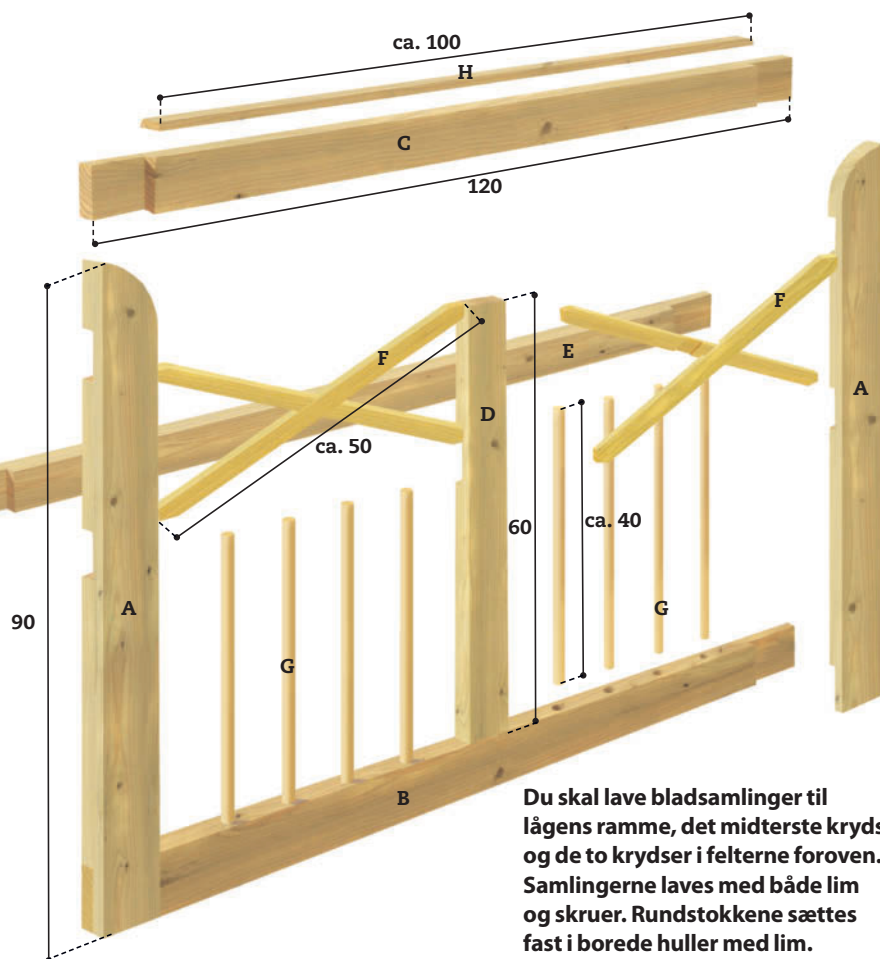
Havelågen består af en ramme med et kryds i midten, så der dannes fire felter i rammen. I de to nederste felter sættes fire rundstokke på hver side af midterstolpen. Foroven laves to kryds. Du kan selvfølgelig få lavet din havelåge hos en

snedker, men følger du beskrivelsen her, er det ikke så svært.

Inden du går i gang, skal du måle op, om lågen passer til stakit og hus. Ellers kan du sagtens ændre lidt på mål og udseende. Når du udvælger træet til havelågen, kan det godt betale sig at være omhyggelig med at finde det mest lige og regulære træ. Jo mere lige træ du finder, desto lettere bliver lågen at bygge. Og det færdige resultat bliver flottere og vil holde længere.

Solid låge med tremmer og kryds

Lågen samles med bladsamlinger. Det betyder, at halvdelen af træet fjernes i samlingerne, hvilket gør dem ekstra stærke. Lågen har et kryds i midten, der deler den i fire felter. I felterne foroven sættes rundstokke. Foroven laves to kryds.

Du skal lave bladsamlinger til lågens ramme, det midterste kryds og de to krydser i felterne foroven. Samlingerne laves med både lim og skruer. Rundstokkene sættes fast i borede huller med lim.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

45 x 95 mm reglar:

- 2 sider (A) a 90 cm til rammen
- 1 bundstykke (B) til rammen, 120 cm

45 x 70 mm reglar:

- 1 topstykke (C) til rammen, 120 cm
- 1 lodret tværstiver (D), 60 cm
- 1 vandret tværstiver (E), 100 cm

35 x 35 mm liste:

- 4 lister (F) til kryds a ca. 50 cm

25 mm rundstok:

- 8 rundstokke (G) til tremmer a ca. 40 cm

15 x 55 mm liste:

- 1 beskyttelsesliste (H), 100 cm

Desuden:

- Pu-lim
- Skruer, 6 x 30 mm, 3,5 x 35 mm
- Hængsler, 300 mm
- Håndtag
- Diverse maling

Specialværktøj (ikke nødvendig)

- Kap/geringssav
- Borestander

Mål op og sav ud

Begynd med at måle det hul op, hvor lågen skal sidde. En placering en smule under toppen af de to stolper bliver pænt. Afstanden til stolperne er ca. 5 cm. Vær opmærksom på hængslernes placering, så du sikrer dig, at lågen kan åbnes. Lågen samles med bladsamlinger, hvor du fjerner halvdelen af træet i samlingerne. Det gøres ved først at save spor med en sav, så det er nemt at fjerne det overskydende træ med et stemmejern.

Lad være med at skære den lodrette del af lågens ramme til på længden, før du har lavet udstemningen til bladsamlingerne. Så sker der ikke noget, hvis du skulle komme til at forskyde udstemningen en smule.

1 Mål op til lågens eksakte mål. Du skal huske at tage hensyn til håndtag og hængsel. Sav derfor to mindre stykker træ af samme dimension som lågens sider til, og hold dem op til håndtag og hængsler, når du måler op.

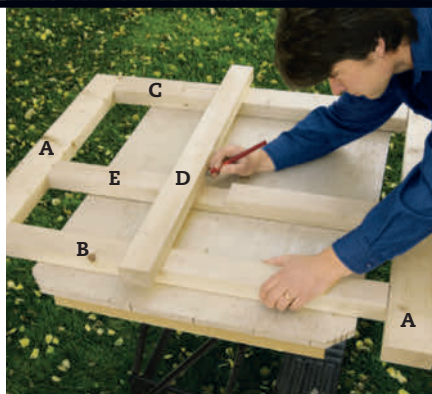
2 Streg op, og skær nu alle delene til, som du kender målene på. Lågen her skal være 90 cm høj og 120 cm bred.

Forbered samlinger

Fjern det overskydende træ, når du har savet spor med saven. Det gøres nemt med et stemmejern.

1 Sav spor i træet til samlingerne. Lågen skal samles med bladsamlinger, så der skal saves mange spor – kun halvt ned i reglarne – dér, hvor samlingerne skal være. Her bruges en kap/geringssav med dybdestop. Du kan også bruge en fukssvans.

2 Mål ud til det midterste kryds (D) og (E) i lågens ramme, så du kan save og stemme ud til samlingerne. Når du limer og skruer trærammen sammen med bladsamlinger, får du stærke og meget holdbare samlinger.

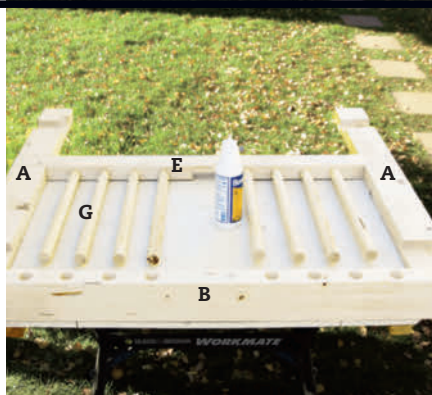
Her bruges borestander for at få hullerne helt lige.

3 Bor ud til rundstokkene i den midterste reglar (E) af lågen. Brug et 24 mm træbor. Stil dybden, så boret når ca. 40 mm ned i reglarne. Så kan rundstokkene presses tilpas langt ind, så de sidder stabilt.

Saml lågen

Delene skal samles med lim og skruer. Saml først delene løst. Hvis du har været nøjagtig, vil lågen allerede nu føles ganske stabil. Det skal ikke være let at samle delene, men du skal heller ikke bruge vold for at få delene til at passe sammen.

Den øverste og nederste del af lågens ramme skrues sammen. Lad være med at skære den lodrette del til på længden, før du har lavet udstemningerne til bladsamlingerne. Så gør det ikke noget, hvis du skulle komme til at forskyde udstemningen lidt. I hvert af de nederste store rum i lågen skal der være 4 rundstokke. Her bruges 25 mm rundstok, som er savet ud 7 cm længere end det synlige mål, så de kan placeres i borede huller.

1 Sæt rundstokkene (G) på plads i de borede huller med lidt pu-lim i bunden. Begynd med tværstiveren (D), og sæt forsigtigt rundstokkene i nedefra.

2 Pres bagefter rundstokkene på plads i den underste del af lågen. Fikser nu rammen med spændebånd, og sæt skruetvinger på samlingerne.

TIPS

Regn ud, hvor rundstokkene skal sidde. Del det mål, der er mellem yder- og midterreglar, med 5 (antallet af mellemrum). Så får du det nøjagtige mål på hver rundstoks placering.

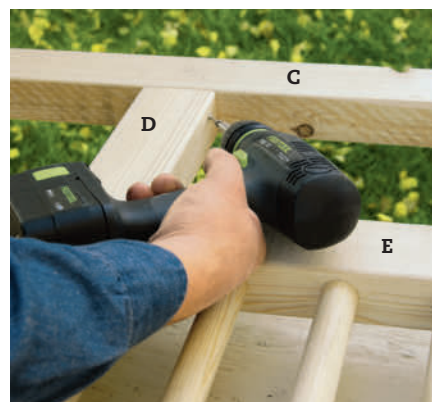
MATERIALER

Pu-lim fylder revnerne ud. Det er en fordel, når du laver bladsamlinger, som ellers kan være svære at få helt plane. Du undgår samtidig huller, hvor der kan samle sig vand.

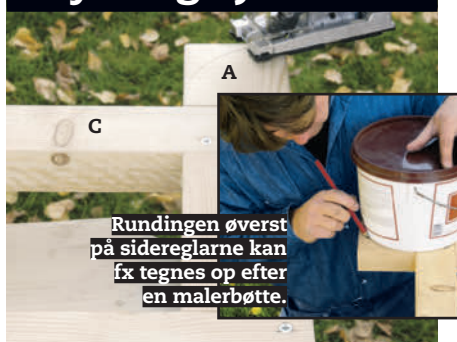
Pu-limen svulmer op og fylder fugerne ud, når den fugtes lidt. Put derfor kun lim på den ene side af reglarne.

3 Fjern den overskydende lim. Pu-lim udvider sig og bliver klæbrig, inden den tørrer. Derfor er det en fordel at lade limen tørre helt, inden du fjerner den med fx en hobbykniv. Du kan også bruge almindelig trælim til udendørs brug.

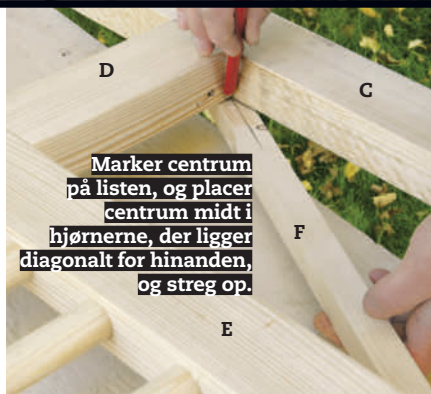
4 Sæt den lodrette tværstiver (D) fast med en skrue på skrå. Her bruges 6 x 30 mm skruer. Bor for med 5 mm bor, så træet ikke flækker. Sæt to skruer i hver samling – en på hver side af reglarne.

Kryds og hjørner

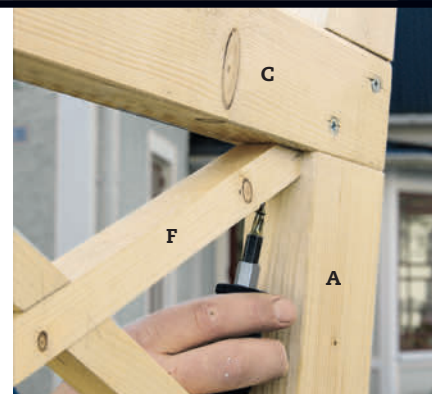

Rundingen øverst på side-reglarne kan fx tegnes op efter en malerbøtte.

1 Lav en runding øverst på side-reglarne (A). Tegn rundingen op, og sav ud med en stiksav. Sav ikke helt ned til topstykket (C), da her skal monteres en liste (H), der kan beskytte lidt ekstra mod regn.

2 Lav krydsene (F) til de øverste felter. Placer listen i hjørnerne. Tegn hjørnerne op på listerne, og sav ud. Listerne samles med bladsamling, så det skal der saves ud til. Hold listerne oven på hinanden. Tegn op, hvor de mødes, og sav, og stem ud.

3 Sæt krydsene (F) fast med en lille skrue, 3,5 x 3,5 mm, til øverste del (C) af lågens ramme, når du har samlet delene. Hvis du bruger en vinkelskruetrækker eller en lille skruetrækker (også kaldet en tumling), kan du bedst komme til at skrue.

Sav spor med kap/geringssaven

Det er ikke nødvendigt med specialværktøj for at lave denne låge, men en kap/geringssav med dybdestop letter arbejdet betydeligt. For der skal saves mange spor i træet.

Klingen på kap/geringssaven er rund, og derfor har sporet ikke den samme dybde længst inde mod saven. Her kan klingen ikke nå halvvejs ned i reglarne, medmindre du flytter dem. Læg en reglar mod anslaget på saven, så træet kommer længere frem, og klingen kan nå ned i den rette dybde.

Lav evt. en prøvesavning på en stump træ af samme dimension, så du ved, det kommer til at passe. Juster dybdestoppet, sav fra begge sider, og sørg for, at sporene mødes præcis i midten.

4 Monter hængsler og håndtag, inden der males. I første omgang spændes de fast med tvinger for at se, om det passer. Med en klods under lågen får den støtte, mens du finjusterer. Når alt er på plads, skrues lågen fast.

5 Slib lågen let med fint slibepapir. Giv først grundmaling og derefter to gange færdigmaling. Her er brugt linolie-maling. Du kan også bruge en alkydmaling fx. Uanset hvad du vælger, har træet godt af en gang linolie, inden du maler.

